

A SZCIENTOLÓGIA VALLÁSOS TERMÉSZETE

Geoffrey Parrinder, Ph. D.
az összehasonlító valláskutatás
nyugalmazott professzora
Londoni Egyetem
Anglia
1977

A SZCIENTOLÓGIA VALLÁSOS TERMÉSZETE

Geoffrey Parrinder, Ph. D.
az összehasonlító valláskutatás
nyugalmazott professzora
Londoni Egyetem
Anglia

TARTALOM

I.	Bevezetés	1
II.	Isten helye a Szcientológia hitében	2
III.	Szertartások és jelentésük	3
IV.	A Szcientológia eszméinek vallásos természete	4
V.	Következtetés	5

A SZCIENTOLÓGIA VALLÁSOS TERMÉSZETE

Geoffrey Parrinder, Ph. D.
az összehasonlító valláskutatás
nyugalmazott professzora
Londoni Egyetem
Anglia
1977

I. Bevezetés

Hadd szögezzem le, hogy nem vagyok szcientológus. Az igazat megvallva, felszentelt metodista lelkész vagyok már több mint 40 éve.¹ Nem a Szciantológia meggyőződései és gyakorlatai mellett emelek szót, sőt esetleg kritizálom is némelyiket. De foglalkoztat a vallásszabadság, ami elengedhetetlen eleme egy demokratikus társadalomnak.

1971-ben felkerestek a Szciantológia Egyház képviselői, mivel az írásaimból és az összehasonlító valláskutatás professzoraként a Londoni Egyetemen betöltött pozícióból kifolyólag ismert volt, hogy érdeklődöm a vallás mibenléte iránt. Megvizsgáltam a nekem küldött irodalmat, és célszerűnek tartottam, hogy első kézből szerezzek információkat, azáltal hogy több alkalommal találkozom a mozgalom képviselőivel, illetve ellátogatok a brit központjukba.

Az East Grinstead-i Saint Hill Manor egy régi, kibővített épület, kellőképpen nagy, de nem túl terjedelmes birtokkal. A látogatásomat előre egyeztettem, de ahogy gyakran megesik velem, fél órával előbb érkeztem, és így lehetőségem volt egy ideig egyedül körbejárni. A szcientológusokról terjedő híresztelések miatt szinte számítottam arra, hogy egy ór áll majd a bejáratnál, vagy akár őrkutyák is, de minden nyitva állt, és észrevétlenül hajtottam be a parkolóba.

1. Parrinder professzor ezt a tanulmányt 1977-ben írta.

Aztán bementem olyan épületekbe, ahol tanulók dolgoztak, láttam nyitott osztálytermeket, és végül beléptem a kápolnába, amely hasonló volt a szabadegyházak számos épületéhez.

L. Ron Hubbard képei számos helyen ki voltak függesztve, és a falon elhelyezett szövegek szinte a jelenlétére utaltak, mint például: „Ne rohanj, mert lehet, hogy belefutsz Ronba.” Amikor a kórus belépett a kápolnába, néhány meglepő szó fordult elő a bevonulási énekükben: „Ez az ember egymagában ismertté tette az utat.” Ez a vallásos dogmatizmus hangja. Még az is lehet, hogy L. Ron Hubbardot Buddhához hasonlóan természetfeletti fennhatósággal ruházzák majd fel, sőt funkcionálisan istenséggé válhat, sőt esetleg elméletben is. Viszont vannak a hitnek más pontjai is, amelyek ezzel ellentétes irányba mutatnak. A vasárnap délutáni szertartás zsúfolásig volt minden korosztály képviselőivel, akik jókedvűek és fogékonyak voltak. Mr. Justice Ashworth megjegyezte, hogy „a lelkész az emberekkel szemben áll, és köszönti őket”, de ez különféle felekezetek templomaiban ugyanígy van. A lelkész papi gallért viselt, és egyfajta keresztet vagy ankhot, de ezek csak a vallás kellékei, nem lényeges elemei. Voltak énekek, egy imát is tartalmazó csendes időszak, továbbá egy prédikáció, amely többször is megemlíttette Istent.

II. Isten helye a Szcientológia hitében

Isten helye a Szcientológia meggyőződésrendszerében nem tűnik dominánsnak, mint a kereszténységben, a judaizmusban és az iszlámban, de egyértelműen jelen van. A *The Scientology Religion* (A Szcientológia vallás) című könyvben a hitelvekről és a gyakorlatról szóló fejezet a következőképpen határozza meg a Szcientológia küldetését: „Segíteni az egyénnek, hogy halhatatlan lényként önmaga tudatára ébredjen, és segítsen önmagának elérni és megvalósítani az alapvető igazságokat önmagával, a másokhoz... és a Legfelsőbb Lényhez fűződő viszonyával kapcsolatban.” Itt és a megszokott szertartás sémájában kijelentik, hogy „el akarjuk törölni a bűneit, hogy elég jó lehessen Isten felismeréséhez”, továbbá: „Az Ember legjobb bizonyítéka Istenre az az Isten, amelyre önmagában talál rá.” Elismert tény, hogy a belső Istenről és a reinkarnációról szóló tanítás összekapcsolja a Szcientológiát a vallási gondolkodás keleti és indiai formáival. Megfogalmazza a következő célt is: „egyéni megváltás, összhangban más életformákkal, a fizikai univerzummal és végső soron a Legfelsőbb Lényel. Ez az a keleti tradíció, amelyben megtaláljuk a Szcientológia hátterét.”

Istenről úgy beszélnek, mint ami a Nyolcadik dinamika, a legmagasabb szintű realitás, amelyet az ember akkor ér el, amikor a Hetedik dinamikát, a szellemi univerzumot, „annak teljességében elérte”. Isten és a szellemi univerzum emellett „a thétauniverzumba sorolható”, és a thétát vagy a thetánt úgy írják le, hogy „szellem” és „maga a személy”. Folyamatosan kitartanak amellett,

hogy az ember szellemi entitás, és elutasítják az ember eredetének materialista magyarázatait. Az ember halhatatlan, számtalan életet élt már, és képes felemelkedni Istenhez. Ez kétségkívül hasonlít néhány indiai vallási meggyőződéshez, és fontos alapja annak a kijelentésnek, hogy a Szcientológia vallás.

III. Szertartások és jelentésük

A házassági ceremónia, amelyről talán általában úgy vélik, hogy vallásos, és templomban kell megtartani, nem elsősorban vallásos. Ez egy világi szerződés két fél között, akik ebbe két tanú előtt beleegyeznek. A korai egyház felismerte ezt, és sok évszázadon át elfogadta ennek állami gyakorlását, bár gyakran az egyház is áldást adott rá később. Csak a reformációt követő tridenti zsinat rendelte el, hogy a keresztény házasságokat templomban kell megkötnie egy papnak. A modern protestánsok, illetve a misszionáriusok, akik megpróbálták ráerőltetni az egyházi házasságot az áttértekre, a tridenti határozatot követték. Bár a házasságot szentségnek tartják, az érvényességéhez a keresztény teológiában a pap és az egyházi ceremónia nem elengedhetetlen. A szentség ünnepeitjei a férj és a feleség, akik fogadalmat tesznek egymásnak, és ezt bárhol meg lehet tenni vallásosan.

Sok keresztény tradíciójú országban mégis ragaszkodnak ahhoz, hogy a házasságkötési ceremóniát világi hatóság, anyakönyvvezető, jegyző vagy polgármester vezesse le. Még ott is, ahol van hivatalosan elismert egyház, a házasságok megköthetők más egyházakban vagy anyakönyvvezető által is. Ennélfogva a Szcientológia vallási meggyőződésének és gyakorlatának bizonyítékait nem a házassági ceremóniájában kell keresnünk.

A két legjelentősebb szertartás a keresztelő – avagy a gyerekek névadója – és a halottak temetése. Az ezekhez társuló meggyőzések mélyen gyökereznek a természetünkben és a történelmünkben, és befolyásolják az emberiség legáltalánosabb szentségeit. A Szcientológia hisz a *thetán*ban, amely a saját megnevezése a halhatatlan lélekre, a görög ábécé nyolcadik betűje, a *théta* után, talán annak szimbolikus ovális formája miatt. A szertartás elmondja, hogy „a névadó szertartás fő célja, hogy segítsen orientálni a thetánt, aki nemrégiben vette birtokba az új testét”. A thetánt bemutatják a testének, a szüleinek és a keresztszüleinek. Ez nyilvánvalóan spirituális, nem pedig materialisztikus szertartás.

A Szcientológia temetési szertartásában hasonlóképpen vannak spirituális kijelentések. A lelket átsegítik egy eljövendő életbe: „Most menj, kedves (elhunyt), és élj még egyszer, egy boldogabb időben és helyen.” A hit az ember valamiféle szellemi természetében, amely túléli a halált, talán az emberiség legrégebbi és legelterjedtebb vallási meggyőződése.

Valószínűleg nincs olyan törzs vagy nép, amely nem alakított ki valamilyen halál utáni életben való hitet, és egy ilyen hit jelenléte a vallás nagyon egyértelmű jele.

Az ókori egyiptomiak (nem a modern koriak, akik muszlimok) lelkekben és istenekben hittek, és vallásosak voltak, ahogy a buddhisták is azok, akik szigorúan véve egyikben sem hisznek, legalábbis nem nyugati értelemben. De mindkettőnek voltak vallási szertartásai, amelyeket a Szciantológia tudatosan megközelít.

IV. A Szciantológia eszméinek vallásos természete

Világi szervezetekkel összehasonlítva a Szciantológia egyes eszméinek vallásos természete gyorsan világossá válik, még ha a Szciantológia egyelőre nem is alakított ki komplex teológiát. Egészen más, mint a politikai társaságok, amelyeket nem igazán érdekelnek a halhatatlan lelkek. Hasonlóképpen különbözik a társasági kluboktól is, amilyen az Oddfellows vagy a Loyal United Order of Anglo-Saxons. Inkább hasonlít a szabadkőművességhez, amely hisz Istenben, az isteni Építésben, továbbá a szellemi lényekben. Viszont a szabadkőművesek gyakran kijelentették, hogy a szervezetük nem vallás. Európa nagy részén, legalábbis a közelmúltig, a szabadkőművesség erősen antiklerikális, valamiféle vallástalan vallás volt. De Nagy-Britanniában és az Egyesült Államokban a szabadkőművesek gyakran tagjai voltak a hivatalos egyházaknak is, és igyekeztek megmutatni, hogy nem egy rivális vallást követnek, hanem egy erkölcsi kódexet, és hogy támogatják az igazi vallást.

Röviden ki lehet térni még az ókori és modern vallási mozgalmakra. A dzsainok Indiában sok lélekben hisznek, de Istenben nem, mégis vallásként tartják számon őket. A buddhisták nem hisznek sem egy legfelsőbb Istenben, sem egy körülírható lélekben – bár vannak különbségek elmélet és gyakorlat között –, mégis a nagy világ- és misszionárius vallások közé sorolják őket. Sok hindu védanta gondolkodó nemdualista – azt a hitet vallják, hogy az emberi és az isteni egy és ugyanaz, mivel az egyéni lélek *maga* az egyetemes lélek. A keresztény vagy nyugati jogi értelemben ez nem Isten, a hinduizmus mégis jelentős vallás. A modern időkben az indiai neovédanta jelentős mértékben kihatott Európára és Amerikára, mivel a tanításai különböznek mind a nyugati vallás merev dogmatizmusától, mind a legtöbb modern tudomány materializmusától.

A Szciantológia, úgy tűnik, kezdettől fogva és alapvető tantételként elfogadott egyfajta spirituális hozzáállást az élethez. Az alapítóról és a célokról szóló rész kijelenti, hogy a cél

az ember kiszabadítása a rabigából, amely „megpróbálta a sejtek, az agy és a test szintjére süllyeszteni, hiszen ez »tudományos« hazugság, amely számtalan kárt okozott már az embernek, és amely – hacsak nem változtatunk rajta – végül teljes megsemmisülést fog eredményezni”.

És újból: „hogyan az ember elsősorban egy szellem, halhatatlan, és alapvetően elpusztíthatatlan.”

V. Következtetés

A hitelvekről és a gyakorlatról adott bemutatás a *The Scientology Religion* könyvben a Szcientológia szellemi természetének rövid megerősítésével kezdődik, és rögtön rátér a mozgalom hátterének vizsgálatára, külön részekben kitérve a hinduizmusra és a buddhizmusra. Az alapító és a későbbi munkatársakra nyilván hatással volt az, amit ezekről az ázsiai vallásokról olvastak, és ez megfelel a modern gondolkodás általános irányzatainak. Több mint egy évszázadon át az ázsiai – főként indiai – gondolatok erőteljes hatást gyakoroltak Európára és Amerikára, és ez nyilván befolyásolja a vallásra vonatkozó megértést. A vallás az ember szellemi természetével, valamint vallási imádatának tárgyával foglalkozik, legyen az Isten, az Abszolútum vagy Buddha. Ahogy a Szcientológia fejlődik, lehet, hogy nagyobb hangsúlyt fektet majd arra, hogy hol van a Legfelsőbb Lény, úgy, hogy az nemcsak az összes emberi törekvés célja, hanem forrása és fenntartó ereje is. Tény, hogy az ember szellemi természetének és elpusztíthatatlan belső lényegének általános tanítása sok tekintetben megfelel a világ néhány nagy vallásának.

GEOFFREY PARRINDER

1977

Geoffrey Parrinder

„A Szcintológia vallásos természete” megírásakor Geoffrey Parrinder az összehasonlító valláskutatás professzora volt a Londoni Egyetemen. Jelenleg az összehasonlító valláskutatás nyugalmazott professzora. Emellett a londoni Kings College munkatársa, és 60 éve metodista lelkész. Több mint 40 könyvet írt a világvallásokról, és műveit 12 nyelvre fordították le. Egy enciklopédiát és szótárt is szerkesztett a világ vallásairól.

